

KRÖFUR UNGRA KVENNA OG KVÁRA Á ÍSLANDI Á KVENNAÁRI

**Femme
Empower**

**KVENRÉTTINDAFÉLAG
ÍSLANDS**

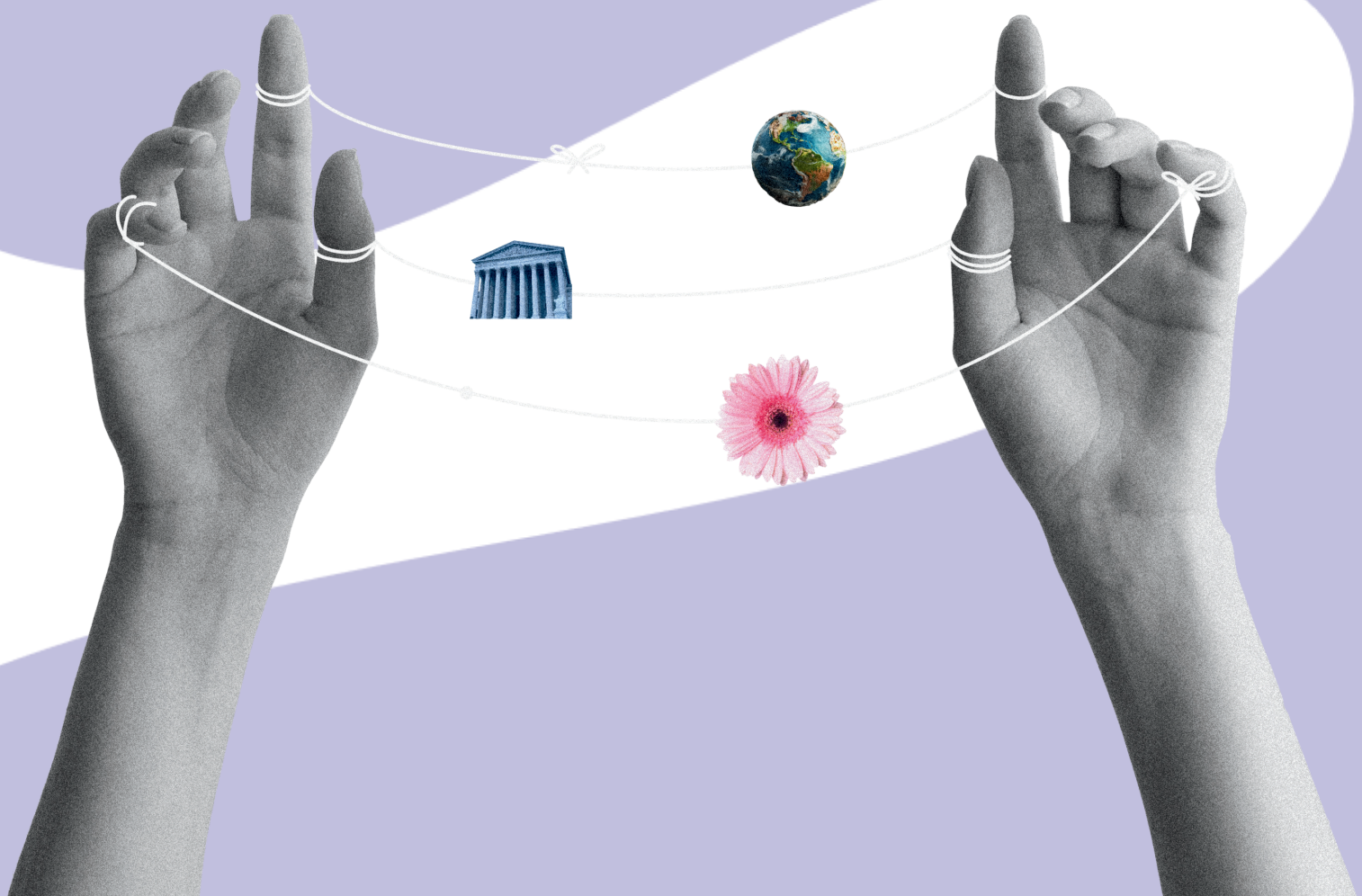
**„Ungar konur eru alltof hræddar
við að vera úti einar og það á ekki
að vera svona algengt”**

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

KYNNING

Kynning og opið bréf

Við sem skrifum þetta bréf erum hópur kvenna og kvára á aldrinum 18 til 30 ára sem höfum verið að vinna að jafnréttismálum hér heima og með jafnöldrum okkar í fjórum öðrum Evrópulöndum, þ.e. Litháen, Portúgal, Póllandi og Rúmeníu.

Við köllum verkefnið Femme Empower og hreyfinguna sem hefur orðið til FEM Network (<https://fem-network.com>). Evrópusambandið styrkir starf okkar þvert á landamæri og Kvenréttindafélag Íslands veitir íslenska hópnum stuðning.

Í öllum löndunum framkvæmdum við netkönnun þar sem fólk á okkar aldri, 18 til 30 ára, var spurt sömu spurninganna. Við stóðum einnig fyrir umræðufundum með jafningjum okkar.

Með hliðsjón af niðurstöðunum bjuggum við til sameiginlega kröfugerð sem var send til Framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins (ESB) sem nú vinnur að nýrri stefnu sambandsins í jafnréttismálum fyrir tímabilið 2026 til 2030.

Við sendum líka opið bréf til þingmanna í öllum löndunum og fjölda samtaka þar sem við köllum eftir stuðningi þeirra við kröfur okkar.

Við munum síðan eiga fund með fulltrúum framkvæmdastjórnarinnar, Evrópuþingsins og annarra í lok september nk. en erum einnig að óska eftir fundum með fólki með völd á Íslandi til að ræða sérstaklega niðurstöður netkönnunarinnar og umræðuhópanna hér heima sem er að finna hér að neðan og okkar kröfur byggja á.

Kröfur ungar kvenna og kvára á Íslandi:

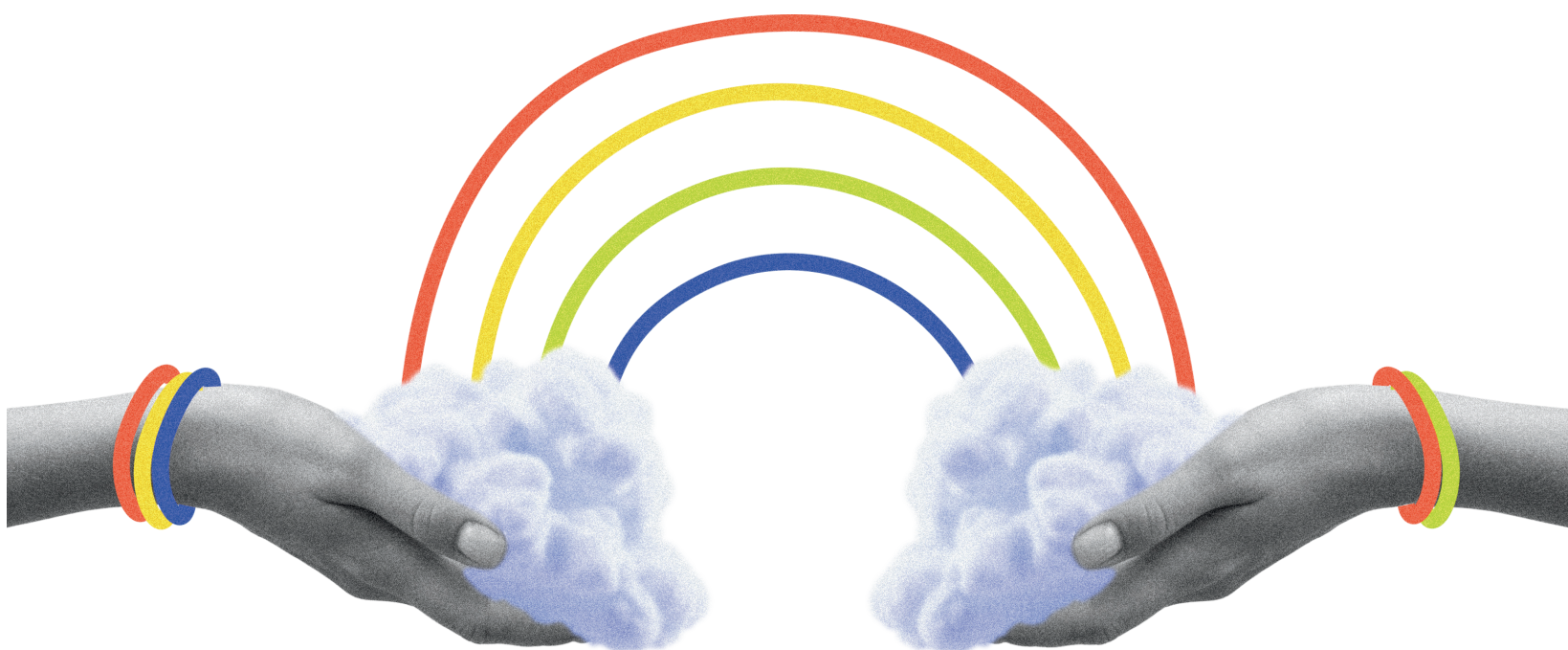
- Leggja meiri metnað í að uppræta kynbundið og kynferðislegt ofbeldi m.a. í nánnum samböndum, umsáturseinelti og gerendameðvirkni, ekki síst þegar börn og ungmenni eiga í hlut.
- Tryggja fordómalaus kyn- og jafnréttisfræðslu á öllum skólastigum frá leikskóla til framhaldsskóla.
- Veita skýra upplýsingagjöf til ungs fólks og þolenda ofbeldis um stuðningsúrræði m.a. við að kæra ofbeldi, þ.m.t. á stafrænu formi.
- Byggja upp aukið traust í garð stofnana og samtaka sem þolendur geta leitað til um rétt sinn, viðeigandi aðstoð og stuðning.
- Efla jafnréttisfræðslu á vinnustöðum og markvissar aðgerðir gegn kynjuðu áreiti í öllum sínum birtingarmyndum.
- Leggja meiri áherslu á virka hlustun heilbrigðisstarfsfólks innan kynheilbrigðiskerfisins og annarra tengdra stofnana með það að markmiði að skapa traust og umhverfi þar sem ungar konur og kvár sem leita til kerfisins með sín mál upplifi sig örugg óháð aldri, kyni, félagslegri stöðu, uppruna og öðrum þáttum sem skapa valdamisvægi milli heilbrigðisstarfsfólks og skjólstæðinga.
- Framkvæma notendakannanir meðal ungra kvenna og kvára sem eru skjólstæðingar barnaverndarstofnanna eins og Barnahússins og Barna- og unglingageðdeildar Landspítalans, BUGL.

Við fögnum öllum þeim skrefum sem hafa verið tekin og tekin verða á næstunni til að bæta stöðu þolenda kynferðisofbeldis og ofbeldis í nánum samböndum sbr. yfirlýsingar dóms- og jafnréttismálaráðherra, Þorbjargar Sigríðar Gunnlaugsdóttur.

Ósk okkar er hins vegar að öll sem eiga sæti á Alþingi og ráðherrar þvert á stjórnmalaflokkana hlusti á raddir okkar og samþykki kröfur okkar f.h. ungra kvenna og kvára af mismunandi uppruna núna 50 árum eftir að Kvennaverkfallið var fyrst haldið árið 1975, skoði hvað unnt sé að gera til að bæta stöðu og velferð hópsins og grípi til aðgerða til að svo megi verða.

Virðingarfullt og með von um góðar undirtektir,

Femme Empower hópurinn á Íslandi

STAÐREYNDIRNAR

Helstu niðurstöður netkönnunarinnar og umræðuhópa

Í upphafi skal tekið fram að það voru 48 sem svöruðu netkönnuninni og alls tóku 22 þátt í þremur umræðuhópum, eða samtals 70 manns.

Í netkönnuninni voru 92% svarenda konur og 8% kvár á aldrinum 18 til 30 ára.

67% svarenda voru af íslenskum uppruna, 23% af erlendum uppruna og 10% af blönduðum uppruna (íslenskum og erlendum).

Hvað menntunarstig varðar höfðu 17% lokið grunnskóla; 60% voru framhaldsskólanemar 18 ára og eldri; 2% í tækni- og iðnskólanámi; 6% voru með fyrstu háskólagráðu; 17% með meistaragráðu og 2% með doktorspróf.

Hvað félagslegan bakgrunn varðar þá tilheyra 46% hinsegin samfélaginu, 33% búa við erfiðar félagslegar og efnahagslegar aðstæður; 12% tilheyra samfélagi fatlaðs fólks; 21% eru innflytjendur, 4% flóttafólk; 14,5% tilheyra þjóðernisminnihlutahópi og 6% trúarlegum minnihluta og 39,5% eru utan af landi. Oftar en ekki er skörun á milli félagslegu þáttanna.

Kynjajafnrétti og misrétti

Helstu niðurstöður netkönnunar

19% eru á þeirri skoðun að þeim hafi verið **mismunað við ráðningu í starf** á grundvelli þess að vera kona eða kvár á meðan 81% eru ekki þeirrar skoðunar.

Hins vegar finnst **79% að framkoma í garð þeirra sé lituð af staðalímyndum um kyn og kynhlutverk** og **73% staðhæfa að þeim hafi verið mismunað í launum á grundvelli kyns** á meðan 27% eru ekki þeirrar skoðunar.

Í athugasemdum var bent á að launin væru oft lág í störfum þar sem mestmegnis konur vinna, eins og í leik- og grunnskólum, og tekið fram að það væri mikilvægt að auka (eða jafna) virði hefðbundinna kvennastarfa.

Almennt kom fram að ungar konur og kvár **upplifa ekki kynjamisrétti dags daglega** og átta sig á því að mikið hefur breyst frá því sem áður var þar sem meira frjálslyndi og umburðarlyndi ríkir gagnvart fjölbreytileika sbr. að vera hinsegin, í sambandi eða einhleyp, hyper eða ofurkvenleg en samt femínisti og nota farða sem karlmaður.

Bæði konur og karlar eru í námi, taka þátt á vinnumarkaði og hugsa um heimilið. Hugmyndir um heimavinnandi karla og konur í æðstu leiðtogastöðum samfélagsins eru ekki fráleitar.

Flestir framhaldsskólanemar **læra um samþykki og mörk í kynlífi** sem er liður í forvörnum gegn kynferðislegu ofbeldi. Að mati vinkvenna í einum umræðuhópnum þarf hins vegar að beina skilaboðum um samþykki og mörk jafnt til stelpna og stráka.

Upplifun væri stundum gert ráð fyrir að strákar væru alltaf til í að stunda kynlíf. Spurningin væri eingöngu hvað stelpurnar langi. Þeim fannst líka enn vera tabú að ræða **klám** þrátt fyrir mikilvægi þess að ræða klám almennt og sérstaklega muninn á klámi annars vegar og heilbrigðu kynlífi og ást hins vegar.

Íþróttastelpur töluðu sérstaklega um **kynþokkavæðingu (sexualisation) kvenbúninga í keppnisíþróttum**. Ein fótboltastelpa benti á að þeirra stuttbuxur væru miklu styttri en stuttbuxur strákanna sem keppa í fótbolta og afhjúpaði mun meira vaxtarlag þeirra samanborið við strákana. Önnur stelpa sagði að hún hefði í mótmælaskyni keypt minnstu karlastærðina í stuttbuxum. Það sama gildir um aðrar íþróttir eins og blak, badminton, frjálsar íþróttir og fimleika. Í fimleikum mega nærföt og brjóstahaldarar helst ekki vera sýnileg. Það er m.ö.o. gerð krafa um að stelpur séu naktar undir keppnisbolum sem kemur í veg fyrir að sumar þeirra taki þátt. Þátttakendurnir ræddu einnig um mótmæli kvennaliða gegn þessari þróun, sbr. eftirfarandi fréttir: refusing to wear mandatory bikini bottoms og wearing full-body suits instead of the common bikini-cut leotards. Mótmæli kvenna í keppnisíþróttum hefur leitt til þess að staðan er að batna (aftur) að þeirra sögn.

Það var síðan mest umræða um **þátttöku ungra kvenna á vinnumarkaði**. Mismunandi framkoma á vinnustað eftir kyni var staðfest í umræðuhópunum en alls töldu 79% svarenda netkönnunarinnar að **framkoma gagnvart þeim væri lituð af staðalímyndum um kyn og kynhlutverk**. Það var staðfest m.a. í gegnum áreitið sem margar ungar konur upplifa og snýr að útliti þeirra auk þess sem þær þurfa oft að sanna sig meira en ungir karlmenn í sömu störfum.

Að sama skapi eru **gerðar minni kröfur til karla í hefðbundnum kvennastörfum** eins og á leikskólum samanborið við konur, körlum er frekar hrósað og fyrirgefin mistök í starfi. Þannig njóti karlar ákveðinnar forréttindastöðu á hefðbundnum kvennavinnustöðum á meðan konum, sem vinna á hefðbundnum karlavinnustöðum, fannst þær stundum settar niður og **ekki hrósað jafn mikið og körlum eða þá hrósað á röngum forsendum** eins og fyrir útlit sem væri lítillækkandi frekar en hitt.

Þátttakendum fannst einnig almennt að ungir menn væru ekki eins uppteknir og ungar konur við að sanna sig og fannst **þær þurfa að sanna sig meira** en karlarnir á vinnustöðum þar sem kynjahlutföll eru jafnari eins og fyrr segir. Það getur verið hin hliðin á því að fá hrós en á röngum forsendum, þ.e. fyrir útlit en ekki verðleika.

Það sama gildi í námi. Þær tóku einnig fram að ef þú ert aðlaðandi á hefðbundinn hátt þá er stundum litið svo á að þú sért minna hæfur starfskraftur eða þú sért síður tekin alvarlega á sama tíma og þú færð betri viðtökur í „karlahópnum“ en aftur á þann hátt sem þér mislíkar, sbr. athugasemdir um útlit, daður og þar fram eftir götunum.

Þetta sé þó háð aðstæðum og einstaklingum enda er fólk mismunandi. Ein sagði t.d. að hún fengi hrós fyrir að vera góður starfskraftur en verðlaunin væru eingöngu meiri vinna. Það var líka bent á það að innan starfsgreina þar sem karlar hafa verið ráðandi, eins og **innan verkfræðingastéttarinnar, séu geirar þar sem fleiri konur eru sem bjóði að sama skapi upp á lægra launuð störf** sbr. í „græna“ sjálfbærniðnaðinum.

Síðan gerist það að **laun hækka eftir því sem fleiri karlar koma til starfa** eins og gerðist með tölvuiðnaðinn þar sem konur

voru í meirihluta en starfið varð eingöngu hálaunað eftir að körlum fjölgaði og þeir tóku eiginlega iðnaðinn yfir.

Ein vel menntuð kona af erlendum uppruna í góðu starfi benti síðan á að **Ísland væri á margan hátt fjölskylduvænna en önnur Evrópulönd** sem hún hefði búið og starfað í. **Hins vegar væri mikill þrýstingur á konur að forgangsraða (alltaf) vinnu á kostnað fjölskyldunnar.** Ef kona vill forgangsraða fjölskyldu sinni sé sett spurningarmerki við það val þrátt fyrir að kynjajafnrétti sé að hafa meira val en minna og ekki réttlátt að vera síðan dæmdur fyrir val sitt.

Annar þátttakandi bætti við að kannski væri þrýstingurinn að snúast í hina áttina en á sama tíma væru margir ungir foreldrar í þeirri stöðu að báðir þurfa að vera útivinnandi til að endar geti náð saman.

Konur upplifi einnig að þær verði að eiga sér **öryggisnet** sem felst í því að þær verða að geta reitt sig á sjálfar sig frekar en eiginmann sinn eða maka, sérstaklega ef til skilnaðar kemur. Ef konur fórnir starfi og starfsframa fyrir fjölskylduna geti þær átt á hættu að geta ekki almennilega séð fyrir sjálfum sér ef til skilnaðar kemur nema hafa gert sérstakt samkomulag þar um varðandi framfærslu (þeirra og/eða barna).

Aðrir þátttakendur voru sammála þessu, þ.e. að **félagslegur þrýstingur og fjárhagslegt öryggi væri meginástæða þess að (sumar) konur með fjölskyldu / börn forgangsraða þátttöku á vinnumarkaði eða starfsframa þrátt fyrir að geta hugsað sér að forgangsraða umönnun barna eða fjölskyldu, a.m.k. tímabundið. Það sama gæti gilt um karla sem geta hugsað sér að vera heimavinnandi (í einhvern tíma).**

Kynheilbrigðisþjónusta og fræðsla

Helstu niðurstöður netkönnunar

Kynfræðsla: 31% töldu að kynfræðsla væri takmörkuð á meðan 59% sögðu að aðgengi þeirra að kynfræðslu væri gott og mjög gott. Í athugasemdum kom hins vegar m.a. fram að kynfræðslan væri ekki alltaf góð að gæðum og það þyrfti að vera með kynfræðslu á öllum skólastigum frá grunnskóla upp í framhaldsskóla sem tæki mið af þroska barna og ungmenna. Hins vegar voru eingöngu 21% sem svöruðu að þau þekktu til foreldrafræðslu.

Aðgangur að kvensjúkdómalæknum: Um 37% sögðu að aðgengi að kvensjúkdómalæknum væri ekki gott, 29% frekar gott og 33% að það væri gott eða mjög gott. Aðgengi tekur m.a. til kostnaðar við að fara til læknis.

Getnaðarvarnir: Meirihlutinn hefur aðgang að getnaðarvörnum en 58% telur það vera erfiðleikum háð að fá getnaðarvarnir. Helstu hindranir eru **fjárhagsstaða** (34,5%), **félagslegir og menningarlegir þættir** (14%), **þrýstingur frá samfélaginu eða þjóðfélagshópi sem þú tilheyrir eða samsamar þig við** (3,5%), **vantraust í garð heilbrigðiskerfisins**, m.a. ótti við trúnaðarþrest (14%), og **skortur á upplýsingum** (10%).

Pungunarrof: Þrátt fyrir að pungunarrof sé löglegt þá telur meirihluti svarenda að það séu hindranir í vegi aðgengis að pungunarrofi eða 56% á mótí 44%.

Helstu hindranirnar eru skortur á upplýsingum (29%), **fjárhagsstaða** (13%), **félagslegir og menningarlegir þættir** 10%), **þrýstingur frá foreldrum** (10%), **þrýstingur frá**

samfélaginu eða þjóðfélagshópi sem viðkomandi tilheyrir eða samsamar sig við (6,5%), trúarleg viðhorf (3%), og tungumálaörðugleikar (3%).

Það er skörun á milli sumra þátta, einkum félagslegra og menningarlegra þátta, trúarlegra viðhorfa og þrýstings frá foreldrum, samfélaginu eða þjóðfélagshópi sem viðkomandi tilheyrir eða samsamar sig við. Ef það er allt tekið saman þá er það 29,5% svarenda sem þykir einhver eða allir þessir þættir vera hindrun í aðgengi að þungunarrofi.

Þrýstingur frá maka var einnig valmöguleiki en enginn merkti við þann möguleika sem bendir til þess að konur hafi almennt forræði yfir eigin líkama. Hins vegar kom það fram í umræðuhópunum að ungar konur, sem voru búnar að gera upp við sig að fara í þungunarrof, **mættu sumar mótstöðu hjá læknum sem settu spurningamerki við val/ákvörðun þeirra** og voru jafnvel með fortölur að þeirra mati. Það fannst þeim merki um forræðishyggju og að ekki væri tekið mark á þeim.

Þegar kemur að **trausti í garð heilbrigðiskerfisins** þá var enginn sem valdi „vantraust í garð heilbrigðiskerfisins“ sem hindrun í vegi þungunarrofs. Hins vegar töldu 14% vantraust vera **hindrun í vegi þess að fá getnaðarvörn**, m.a. ótti við. Þetta er getgáta en mögulega á þetta við um konur sem eiga foreldra og/eða maka sem beita þær þrýstingi um að eiga börn með því að mæla gegn notkun getnaðarvarna. Þær þurfa þ.a.l. að fá getnaðarvarnir hjá lækni án vitneskju foreldra og/eða maka. Þetta kemur einnig inn á kostnað sem hindrun en hluti fjárhagslegs ofbeldis er að skammta peninga og/eða kalla eftir því að fá útskýringu á öllum fjárútgjöldum. Aðgangur að gjaldfrjálsum getnaðarvörnum er umhugsunarvert í tilviki kvenna sem annars er mögulega hægt að þvinga til barneigna.

Tíðarvörur: Tíðarvörur eru aðgengilegar fyrir flesta en 52% fannst þær vera dýrar og 14,5% of dýrar, eða alls 66,5%, auk þess sem umhverfisvænar tíðarvörur væru mun dýrari. 31% fannst tíðarvörur hins vegar vera á viðráðanlegu verði og 2% á mjög viðráðanlegu verði. Á sama tíma sögðust 46% svarenda hafa aðgang að gjaldfrjálsum tíðarvörum, flest í gegnum skólann sinn (42%), vinnuna (17%), heilsugæslu (12,5%), félagsstarf (6%) og annars staðar frá (8%).

Helstu niðurstöður umræðuhópanna

Sumum fannst heilbrigðiskerfið frekar karllægt. Einn þátttakendanna sagði að þegar hán var að læra fyrstu hjálp sem starfsmaður heilbrigðiskerfisins þá hafi einn karlmaður í hópnum spurt hvernig hann gæti komið í veg fyrir að kona kærði hann fyrir kynferðislega áreitni ef hann snerti hana. Þetta var sett fram sem hótmyndni eða háð og leiðbeinandinn brást ekki við með neinum hætti sem hán fannst ekki í lagi.

Almennt þótti kynheilbrigðisþjónusta dýr og frekar mörg deildu þeirri upplifun að ekki væri hlustað (nægilega vel) á þau eða þau tekin alvarlega eða beiðnir þeirra. Í einu tilviki var lykkja sett upp í leggöng eins þátttakandans án hennar samþykkis þegar hún var 16 ára og var hætt eða vildi ekki nota pilluna lengur. Hún var „vandráðaunglingur“ í umsjá „kerfisins“ sem tók þessa ákvörðun án þess að virða óskir hennar eða forræði yfir eigin líkama. Henni fannst ekki hlustað á sig og upplifði sig ósýnilega.

Einn þátttakenda sem vildi lykkju í stað hormónapillunnar var spurð spurninga sem henni fannst óþægilegar og ekki viðeigandi af miðaldra kvenkynslækni sem hún fór til. Læknirinn spurði hana m.a. hvort hún væri í langtímasambandi og hvort hún væri mikið út að skemmta sér.

Hún hafði verið í sambandi í fimm ár og átti ekki barn. Það tók hana langan tíma að sannfæra lækinn um að fá lykkjuna. Hún velti fyrir sér ástæðunni eftir á þar sem engar haldbærar sannanir eru fyrir því að lykkjan valdi konum sem eiga ekki börn ófrjósemi eða öðrum óþægindum frekar en konum sem hafa átt börn. Í öllum tilvikum er áhættan lítil sem engin. Sjá meira hér. Hún velti líka fyrir sér hvort hún hefði fengið lykkjuna hefði hún ekki verið í sambandi. Þessi reynsla kom henni í uppnám þar sem henni fannst spurningar læknisins nærgönglar og læknirinn ekki virða óskir hennar fyrir en eftir dúk og disk.

Annar þátttakandi sem jafnframt er móðir deildi reynslu sinni af því að hafa farið til læknis með það erindi að finna leið til að koma í veg fyrir frekari barneignir (taka sig úr sambandi). Læknirinn spurði hana af hverju hún vildi ekki eiga fleiri börn og að ekkert væri í boði fyrir hana fyrir en hún væri orðin 35 ára gömul en hún var 29 ára gömul á þeim tíma. Henni fannst læknirinn ekki taka sig alvarlega eftir að hafa sjálf hugsað málið vel og vandlega áður en hún gerði upp hug sinn, þ.e. hún vildi ekki ganga í gegnum frekari meðgöngur. „Kerfið er tregt að virða óskir okkar,“ sagði hún.

Enn ein þátttakandi fór til kvensjúkdómalæknis vegna þess að hún fékk verki og krampa á blæðingum. Læknirinn neitaði að skoða hana þegar hann komst að því að hún hefði aldrei átt samfarir og mælti með því að hún kæmi aftur þegar hún væri búin að eiga sínar fyrstu samfarir. Hún var ósátt við að fá ekki skoðun og önnur „læknisráð“ en að eiga samfarir.

Einn þátttakandi hafði gengið til kvensjúkdómalæknis frá 13 ára aldri. Í fyrsta sinn sem hún fór vildi hún ekki að mamma sín kæmi með sér og var ein með karlkyns lækni. Henni leið ekki

vel þegar læknirinn sagði að hún hefði fallega og heilbrigða píku eða sköp. Næst tók hún móður sína með og læknirinn sagði eitthvað svipað. Þeim fannst báðum óþægilegt hvernig hann talaði og hagaði sér gagnvart stelpunni og móðirin óskaði eftir öðrum lækni.

Annar þátttakandi deildi reynslu sinni af þungunarrofi. Fyrst þurfti hún að fara í tvö viðtöl og skoðanir hjá tveimur konum. Hún gat hvorki tekið kærasta sinn né móður sína með sér eins og hún vildi. Rökin voru þau að heilbrigðisstarfsfólk væri að skapa öruggt rými fyrir hana til að ræða málin án þess að vera mögulega undir þrýstingi frá öðrum. Hún var hins vegar búin að ræða þetta við kærastann sinn og þau voru sammála um að þau væru bæði of ung til að eiga barn. Hún var 24 ára gömul. Honum var samt meinað að vera viðstaddur viðtölin við hana og þegar henni var gefin þungunarrofspillan var hún ein. Hún upplifði sig mjög einmana og fannst erfitt að ganga í gegnum þungunarrof án stuðnings frá kærasta sínum eða móður, fólki sem bar umhyggju fyrir henni.

Einn þátttakandi hafði farið í brjóstaminnkun fyrir nokkrum árum og upplifði að það væri hlustað á hana. Hennar reynsla var fín í alla staði. Annað gildi um aðra konu utan á landi þangað til hún fékk aðgang að sérfræðingi á höfuðborgarsvæðinu en læknirinn í heimabæ hennar benti henni á að bakverkurinn myndi hverfa ef hún færi bara í megrun og stundaði meiri líkamsrækt. Það var ekki fyrr en mamma hennar skarst í leikinn að hún fékk tilvísun til sérfræðings. Þetta leiddi til umræðu um fitufordóma sem konur upplifa og geta leitt til svona „læknisráða“.

Kynbundið ofbeldi

Helstu niðurstöður netkönnunar

Í könnuninni var spurt um upplifanir af mismunandi gerðum ofbeldis og mismunandi birtingarmyndir skilgreindar til að svarendur gætu áttað sig á hvað væri átt við ef þau vissu það ekki fyrir fram eða væru ekki viss og líka til að tryggja að öll væru að leggja sama skilning í hugtökin.

Niðurstöðurnar voru að 19% höfðu orðið fyrir **líkamlegu ofbeldi**, 44% fyrir **andlegu eða sálrænu ofbeldi**, 8% fyrir **fjárhagslegu ofbeldi**, 33% fyrir **kynferðislegu ofbeldi**, 31% fyrir **kynferðislegu áreiti** og 14,5% fyrir **umsáturseinelti**. 35% **höfðu aldrei upplifað neitt ofbeldi** og engin hafði verið **þvinguð í hjónaband eða ófrjósemisaðgerð**.

Þegar spurt er um hvort fólk hafi **upplifað ofbeldi frá fjölskyldumeðlimum eða nánum ættingjum** segja 33% að þau hafi upplifað **líkamlegt ofbeldi**, 62,5% **andlegt eða sálrænt ofbeldi**; 10% **fjárhagslegt ofbeldi**; 12,5% **kynferðislegt ofbeldi**; 8% **kynferðislegt áreiti**; 2% **umsáturseinelti**. 29% hafa **aldrei upplifað neitt ofbeldi** á meðan 8% eru **ekki viss um hvort þau hafi upplifað ofbeldi**.

Athygli vekur hversu hátt hlutfall svarenda hefur upplifað andlegt eða sálrænt ofbeldi eins og því er lýst á vef Stígamóta (Sjúk ást) og hjá Neyðarlínunni, 112 eða 44% almennt og þar af 62,5% frá einstaklingum sem tilheyra fjölskyldu eða hópi náinna ættingja.

Þegar spurt er hvort viðkomandi hafi **leitað sér aðstoðar í kjölfar ofbeldis** þá vekur sérstaklega athygli að flestir eða

45% **leituðu sér ekki aðstoðar** og enginn leitaði aðstoðar félagasamtaka sem veita þolendum þjónustu. Hins vegar leituðu 33% til **fjölskyldu og/eða vina**; 5% til **lögreglu og fjölskyldu og/eða vina**, og 5% til **lögreglu** eingöngu. Það vekur upp spurningar um hvort þjónusta félagasamtaka sé að ná nógu vel til þessa aldurshóps, þ.e. yngra fólks á aldrinum 18 til 30 ára. Þarna eru líka einstaklingar sem eru hinsegin og af erlendum uppruna.

Þegar spurt er um helstu ástæður þess að þau sem leita sér ekki aðstoðar (45%) gera það ekki vekur athygli að meirihlutinn, eða 67%, telur að það **muni ekki koma að neinu gagni**. 20% svara að þau **vildu ekki leita sér aðstoðar** og 30% svara að þau **vissu ekki hvert þau ættu að leita sér aðstoðar**.

- Það sem fólk **tók síðan fram til viðbótar** sem ástæður þess að hafa ekki leitað sér aðstoðar sem þolandi var eftirfarandi:
- Ótti við að enginn tæki sig trúanlegan vegna ungs aldurs.
- Gerði sér ekki grein fyrir því að hafa verið beitt ofbeldi (fyrr en seinna).
- Treysti ekki kerfinu.
- Var vandræðalegt (skömm).
- Myndi gera illt verra.
- Uppruni, þ.e. ein upplifði að hún gæti hvergi leitað sér aðstoðar þar sem hún væri innflytjandi en gerandinn íslenskur. Í umræðuhópunum deildi hins vegar ein kona af erlendum uppruna jákvæðri upplifun sinni af því að hafa leitað til lögreglu vegna umsáturseineltis þar sem gerandinn var íslenskur (fyrrum kærasti).

Þegar nánar er spurt út í **traust til stofnana** sem hafa það hlutverk að veita þolendum ofbeldis í nánum samböndum

aðstoð kemur fram að 42% bera lítið sem ekkert traust til þeirra, 23% bera nokkuð traust til þeirra og 35% mikið eða mjög mikið traust til þeirra.

Sem svar við spurningunni „Ef svarið var að þú treystir ekki stofnunum til að veita þér þá aðstoð sem þú þarft á að halda sem polandi ofbeldis, getur þú útskýrt hvers vegna og hvað þurfi að koma til svo þú getir treyst stofnunum sem veita polendum aðstoð“ kemur eftirfarandi fram:

- Innflytjandi segir að hún hafi upplifað að hún væri ekki tekin alvarlega af heilbrigðiskerfinu og það hafi alið af sér vantraust í garð annarra stofnana. Fleiri taka undir það að fyrri neikvæð reynsla ali af sér vantraust sbr. þegar ekkert er gert nema veita lágmarkspjónustu án eftirfylgni.
- Sum benda á að erfið sönnunarbyrði í kynferðisafbrotamálum geri það að verkum að erfitt sé fyrir starfsfólk stofnana að aðstoða polendur þó að það sé allt að vilja gert en á sama tíma benda önnur á að aðstoðin sé takmörkuð þrátt fyrir sannanir, sbr. það sem segir hér að ofan um lágmarkspjónustu án eftirfylgni.
- Ekki sé ekki tekið mark á orðum polenda, m.a. innan réttarkerfisins.
- Mál taka langan tíma.
- Polendum kennt um beint eða óbeint.
- Ekki sé refsað fyrir brot á nálgunarbanni [eins og á að gera skv. lögum].
- Allt sé skrifað í sjúkraskrá án samþykkis polenda sem getur komið sér illa síðar eins og í atvinnulífinu eða a.m.k. er ótti við það/trúnaðarrest.

Hér koma nokkrar **beinar tilvitnanir** en athygli vakti að langflestir nýttu sér svigrúm til að skrifa athugasemdir í

Þessum kafla netkönnunarinnar samanborið við aðra:

„I have felt not taken seriously by the healthcare system in Iceland as an immigrant already, and so I do not have hope that the institutions here would take my concerns seriously.“

„Mér finnst bara eins og stofnanir taki ekkert mark á okkur þegar við segjum frá hvað gerðist eða er að gerast við okkur.“

„Það er í raun mjög erfitt að koma með sönnunargögn við ofbeldi, sérstaklega ofbeldi sem veitir ekki meiriháttar áverka. Og ef það veitir áverka er ekki beint hægt að sanna að það að þetta var gerandanum að kenna. Jafnvel þótt að margir starfsmenn stofnanna vilja aðstoða meira er lítið sem þau gera gert.“

„Victim blaming, 2 year processing time at the police, unlikely to do anything.“

„I would not trust them due to past experiences where reaching out to institutions did not help.“

„Reyndi að leita hjálpar en var sagt að ég hefði ekki nógu mikla sönnun. Það sem myndi geta verið bætt er að trúa fórnarlambinu.“

„I have sought police help in instances of physical violence and sought mental health and social services for help with dealing with and escaping psychological violence, and every time I have been told there was nothing they could do for me, or they lay out a plan and then rarely contact me again. There is little they could do to gain my trust at this point because they have proven to me time and time again that they will either do

the bare minimum within their job description and nothing more or that they are hindered by the limits of the system they are operating in, and I cannot trust a system where those are the only two premises that exist."

„Fólki er oft ekki trúað þegar þau bera fram nauðgunarkæru og gerendum er nánast aldrei refsað af kerfinu, þegar fólk, börn og fullorðnir, reynir að komast undan heimilisofbeldi er þeim ekkert hjálpað jafnvel þótt þau hafi sannanir fyrir ofbeldinu og margt fleira en ég nenni ekki að skrifa það, kannski væri hægt að auglýsa þann ákærða á einhvern hátt svo að aðrir þolendur gætu staðfest kæruna.“

„Mál felld niður, aldrei talið nóg af sönnun - "orð gegn orði"“

„Ég hef leitað til stofnunar til aðstoðar en það var komið fram við mig eins og ég hafi búið það til eða logið um hvernig það gerðist og engin hjálp var gefin.“

„Because they fail women in every step of the way. They doubt women. They do not believe them. They drag out the process and make it clinical and sterile. They strip the woman of dignity and make her victim. The police in Iceland have been known in exposing women, making fun of them and right out saying absurd things. The authorities make it a game of he said, she said and make a mockery of it.“

„Victims of intimate partner violence or any sexual violence have less rights than perpetrators in court. The police rarely take these cases seriously and tell victims that they can't do anything but will "write it down/report it for future reference". Many women don't trust the legal system regarding this and it's a known issue in Iceland.“

„Besta vinkona mín hefur upplifað mikið ofbeldi á nánu sambandi og hafði vægast sagt hræðilega reynslu af því að leita til stofnana. Hún hefur hins vegar líka haft einhverjar góðar upplifanir- kvennathvarfið hjálpaði henni mjög mikið en það er núna alveg sprungið og ekki í standi til að taka við fleiri fórnarlömbum. Það þarf að stækka kvennathvarfið- bæta menntun í félagsráðgjöf mjög illa kennt og vond stemning þar atm, bæta fræðslu um kynbundið ofbeldi í sálfræði en sálfræðingar eru ekki í neinu standi til að taka á móti fórnarlömbum ofbeldis. auka sérmenntun sem fólk getur fengið tam diplóma í kynbundnu ofbeldi. og fleira starfsfólk í barnavernd, kvennathvarfið, móaflöt, Stígamót etc.“

„Brotið hefur verið á þrem mismunandi vinum mínum í gegnum árin og þegar þau leituðu hjálp hjá lögreglu/vinnu þá var ekki nóg gert og aðeins einu máli af þeim þrem var dæmt.“

„My friend's was almost kill by icelandic men and only church provide here some help, for sure not police. Many people saying that police never help. They say that something have to heppend and then they can react.“

Kynferðisleg áreitni er mjög mikið skv. niðurstöðum netkönnunarinnar sem var staðfest í umræðuhópunum:

64.5% hafa upplifað kynferðislega áreitni á opinberum stað og 17% aldrei á meðan 19% eru ekki viss.

46% hafa upplifað kynferðislegt áreiti á vinnustað eða innan menntastofnunar (sem nemandi, kennari eða leiðbeinandi) en 54% ekki.

75% hafa upplifað stafrænt kynferðislegt áreiti, 20% hafa aldrei upplifað það og 6% eru ekki viss.

Einn þátttakenda með erlendan bakgrunn sagði að hún hefði ekki verið meðvituð um hvað kynferðisleg áreitni væri fyrr en hún flutti fyrst til Svíþjóðar og síðan til Íslands. Hún upplifði jafnframt að ungir menn á Íslandi væru meira meðvitaðir um hvað falli undir kynferðislega áreitni og misnotkun samanborið við karlmenn í heimalandinu hennar.

Einn þátttakenda sem hafði flutt til enskumælandi lands þegar hún var 12 ára lýsti því þegar kallað var á eftir henni daglega þegar hún var á leið í skólann af mönnum sem unnu á bílaþvottastöð (catcalling). Eftir að hún varð tvítug hætti áreitið. Umræða varð um aldur þar sem rætt var um að því yngri sem konur eru því meiri hætta sé á kynferðislegu áreiti.

Umsáturseinelti eins og því er lýst hjá Neyðarlínunni 112 hafa 21% upplifað en 60,5% aldrei upplifað á meðan 19% eru ekki viss. Þegar spurt er hvort fólk viti um leiðir til að kæra **stafrænt kynferðislegt áreiti og umsáturseinelti** svara 43% neitandi og 14,5% játandi á meðan 42% eru ekki viss.

Helstu niðurstöður umræðuhópanna

Formáli: Það vakti athygli hversu opinskátt þátttakendur sem jafnframt eru þolendur ofbeldis ræddu um það ofbeldi sem þær/pau höfðu orðið fyrir. Það var erfitt að heyra hversu kynferðislegt og kynbundið ofbeldi er enn mikið mein í íslensku samfélagi, ekki síst í röðum ungra kvenna og kvára, þ.m.t. barna og ungmenna. Hins vegar er jákvætt að ungar konur og kvár þori að opna á umræðuna um ofbeldið og eigi orð yfir eigin reynslu, sbr. gerendameðvirkni, og séu ekki uppfull(ar) af skömm þar sem þau/þær átta sig á því að ofbeldið er ekki þeim að kenna. Það var undirstrikað að þau væru ekki undir neinum þrýstingi til að deila eigin reynslu. Ef þeim liði illa þá mættu

þau fara tímabundið í burtu eða hætta þátttöku auk þess sem þeim var ráðlagt að leita til sálfræðings í skólanum eða á heilsugæslunni ef og þegar þeim liði illa. Lok formála.

Umsáturseinelti fyrrum maka eða kærasta kom nokkuð til umræðu en skv. netkönnuninni höfðu 21% upplifað það á meðan 19% voru ekki viss. Ein þátttakenda sagði sögu af vinkonu sinni sem var elt af fyrrum kærasta sem henni fannst óþægilegt og ógnandi. Lögreglan hafði hins vegar sagt við hana að ef hann gerði henni ekkert [annað] þá væri ekkert sem lögreglan gæti gert.

Einn þátttakendanna staðfesti þetta en hún hafði verið í sambandi við 22 ára gamlan mann þegar hún var 15 og verið misnotuð af honum og föður hans sem var 45 ára. Eftir að þau slitu sambandinu sat fyrrum kærastinn um hana fyrir framan heimili hennar en lögreglan gerði ekkert fyrr en hann reyndi að drepa hana. Eftir það fékk hann 1 og 1/2 árs nálgunarbann. Annar þátttakandi af erlendum uppruna hafði öfuga reynslu af lögreglunni þegar hún óskaði eftir aðstoð vegna umsáturseineltis fyrrum kærasta hennar. „Lögreglan hjálpaði mér. Ég er innflytjandi og hann er íslenskur en ég var tekin alvarlega.“

Í umræðunni vöknudú upp spurningar um **hluti** eins og aldur, menntun, félagslega stöðu og uppruna **sem gera það að verkum að þú ert tekin alvarlega eða ekki af lögreglu sem og þjálfun lögreglunnar** og þörfina á að kynna til sögunnar **skýrt verklag til að tryggja jafnræði**, þ.e. að öll hljóti sömu þjónustu þegar tilkynnt er um eltiarella og umsáturseinelti.

Kynferðisleg misnotkun innan fjölskyldu, þ.m.t. þar sem bæði polandi og gerandi eru börn. Einn þátttakandi deildi reynslu

sinni af líkamlegu ofbeldi sem hún varð fyrir af hendi foreldra sinna sem áttu við fíkniefna- og drykkjuvanda að stríða og kynferðislegri misnotkun af hendi afa síns sem var tilkynnt til barnaverndar. Hún hætti svo að hitta föður sinn þegar hún var 11 ára eftir að hann fór að strjúka henni um lærin og yfir kynfærasvæðið. Henni var síðan nauðgað þegar hún var 15 ára af jafnaldra sínum eftir að hafa orðið fyrir ofbeldi í tveimur nánum samböndum. Hún kærði nauðgunina og komst síðar að því að tvær aðrar höfðu kært sama dreng eða mann fyrir nauðgun. Þær höfðu allar kært hann hvor í sínu lagi á fimm mánaða tímabili þegar þær og hann voru 15 ára. Þær kynntumst hins vegar fyrst þegar mál þeirra fór fyrir dóm eftir að þau urðu 18 ára. Gerandinn játaði verknaðinn fyrir dómi en sagði um leið að það hefði ekki verið ásetningur hans að nauðga þeim. Hann hafi bara orðið svo graður og gat ekki stoppað sjálfan sig af. Stelpunni fannst hann ekki sýna neina iðrun. Hann fékk síðan skilorðsbundna refsingu í fjögur ár og fór aldrei í fangelsi.

Þetta kom af stað umræðu um **vægar refsingar sem jaðra við refsileysi, skilaboðin og fordæmið** sem það setur, ekki síst í ljósi þess hvernig hann réttlætti eigin hegðun og kenndi þolendunum óbeint um glæpinn.

Önnur ung kona greindi frá kynferðislegri misnotkun sem hún varð fyrir frá 10 til 14 ára aldurs af hendi bróður síns sem hóf að misnota hana þegar hann var 14 ára.

Báðar stúlkurnar höfðu verið yfirheyrðar í Barnahúsinu sem hefur verið sett upp í einum 28 löndum sem fyrirmyndarúrræði þegar kemur að því að yfirheyra börn þegar grunur vaknar eða kæra er sett fram um kynferðislega misnotkun. Báðum leið illa í Barnahúsi. Þær voru einar í herbergi án nokkurs stuðnings með

myndavél beint að sér og konu á móti sér sem var með blöð til að skrifa á. Sú sem var misnotkuð af bróður sínum var beðin um að skrifa sögu um nauðgarann sinn, þ.e. bróður sinn, þ.m.t. eitthvað jákvætt.

Þeim fannst báðum eins og kerfið væri að setja pressu á þær til að fyrirgefa gerendunum. Sú sem var misnotuð af bróður sínum var bent á afleiðingar kæru fyrir hann og kærði hann ekki en hætti að umgangast hann allt þangað til hann hafði samband og sagði henni að honum þætti miður hvað hann hefði gert henni, þá orðinn 28 ára gamall.

Einn þátttakandi sagði frá því hvernig hún hafði upplifað ofbeldi af hendi föður síns inni á heimilinu frá því að hún var 10 ára. Hann sagði henni að taka niður um sig buxurnar og nærbuxurnar og síðan rassskellti hann hana. Hann baðst aldrei afsökunar. Síðar reyndi sálfræðingurinn sem hún gekk til að fá hana til að átta sig á hugsunarhætti og sjónarhorni föður síns. Hún upplifði að sálfræðingurinn væri að reyna að fá hana til að samþykkja ofbeldið eða sýna því skilning. Henni fannst það rangt af sálfræðingnum.

Einn þátttakandi sagði að faðir hennar hefði alltaf sýnt móður hennar og systur kvenfyrirlitningu. Móðir hennar skildi við hann og hún hefur ekki átt í samskiptum við föður sinn síðan hún var 4 ára gömul og ber ekki nafn hans í dag.

Önnur hafði verið misnotuð af fyrrum maka móður sinnar. Hann fékk fangelsisdóm 2017 eða 2018 en hefur ekki enn (2025) verið fangelsaður. Hann vann sem húsvörður í grunnskólanum í heimabæ hennar úti á landi og hún hugsar oft til þess hvort hann hafi misnotað aðrar stelpur en hana. Eftir að dómurinn féll flutti hann í annað sveitarfélag/þorp og fékk annað starf.

Hún hefur hins vegar áhyggjur af systkinum sínum vegna þess að hann kemur enn í heimsókn til mömmu hennar til að aðstoða hana við hluti í stað þess að borga [meira] meðlag. Henni líður illa þegar hún heimsækir mömmu sína og hann er þarna eða kemur í heimsókn. Móður hennar finnst hún ekki eiga annarra kosta völ á meðan aðrir þegja bara yfir öllu saman eins og þeim sé sama eða séu samþykkir á einhvern þann hátt sem hún skilur ekki.

Frásögn hennar skapaði umræðu um viðhorf gagnvart misnotkun og ofbeldi, gerendameðvirkni og þolendaskömm þar sem gerandanum er „fyrirgefið“ á kostnað velferðar þolandans auk þess hvernig allt þetta elur af sér slæmt fordæmi og skapar hættu á að aðrir verði þolendur sama geranda sem refsingar eru engar eða það vægar að jaðri við refsileysi.

Auk ungu konunnar sem var misnotuð af bróður sínum þegar þau voru bæði börn, deildu nokkrir þátttakendur reynslu sinni af kynferðislegri misnotkun þar sem gerandinn var undir lögdri. Einn þátttakandi átti vin í grunnskóla sem ásamt annarri stelpu var misnotuð af 14 ára strák þegar þær voru 10 ára. Hann deildi myndum af vinkonu hennar og lögreglan gerði ekki neitt að hennar sögn. Öll voru undir 15 ára sakhæfisaldri og enginn þeirra fékk faglega aðstoð hvorki sem þolandi né gerandi sem var barn að misnota önnur börn. Ekkert verklag virðist vera til staðar og þátttakendurnir ræddu um skilaboðin sem væri verið að senda með aðgerðarleysinu.

Í öðru tilviki var þekkt að 13 ára strákur hafði misnotað stelpu og krakkarnir í skólanum tóku málin í sínar eigin hendur og lögðu gerandann í einelti bæði í skólanum og fyrir framan heimili hans. Hann var að lokum fluttur í annan skóla en ekki var vitað til þess að gripið væri til frekari ráðstafana.

Þátttakendurnir sögðu að eftir #metoo hefðu viðhorf breyst.

Einn þátttakandi talaði hins vegar um hvernig börn eru oft kynþokkavædd (sexualised) frá unga aldri með vísan í samfélagsmiðla og ræddi getu eða vangetu stjórnvalda til að blokka vefsíður og öpp þar sem klám og ekki síst barnaklám er að finna. Þátttakendur voru sammála um að það sé mikilvægt fyrir foreldra að fá fræðslu um hvernig þau geti komið í veg fyrir að börn þeirra séu inni á klámsíðum. Það sé hluti af nútímauppeldi og liður í því að ala upp virðingu í samskiptum barna við hvert annað, ekki síst milli kynjanna.

Samþykki og mörk: Einn þátttakandi sagði frá því að vinkona hennar hefði hringt í sig alveg miður sín og ráðvillt eftir að hún átti munnmök við strák sem hún hafði verið í sambandi við í 1 og ½ ár. Hún var ringluð vegna þess að hún var ekki viss um hvort munnmökin fælu í sér ofbeldi eða ekki þar sem þau voru í sambandi en hún upplifði að hún væri undir þrýstingi frá honum til að gera eitthvað sem hana langaði ekki að gera. Umræður sköpuðust um persónuleg mörk hvers og eins, samþykki og hvort og hvernig einhver geti stigið yfir mörk annars án þess að vera meðvitaður um það eða án ásetnings svipað og er rætt um í bók Þórdísar Elvu, *South of Forgiveness*.

Hver á eða fær að njóta vafans: Umræða varð um mann sem var ráðinn á stað þar sem börn voru eftir að hafa verið ákærður en ekki sakfelldur fyrir einhvers konar misnotkun í garð barna. Móðir hans var vinkona yfirkonunnar á staðnum sem vildi ekki ræða málin við annað starfsfólk eða hvers konar skilaboð væri verið að senda með ráðningunni. Það vakti upp umræðu um meðvirkni og hver ætti að njóta vafans.

Skilnaður kvenna í trúarlegum skilningi: Einum

Þátttakendanna með erlendan bakgrunn fannst réttarkerfið ekki vera að mæta þörfum kvenna sem eru trúaðir múslímar **(e.observant muslim)** eins og við skilnað þar sem bæði íslensk lög og trúarleg lög eiga við. Þrátt fyrir e-a samvinnu milli moskunnar í Skógarhlíð og Sýslumannsembættisins þá er enginn leiðarvísir til fyrir konur um þetta efni. Það getur sett þær í viðkvæma stöðu innan eigin samfélags þar sem litið er svo á að þær séu í raun enn giftar þrátt fyrir að hafa skilið skv. íslenskum lögum. Þær séu enn giftar í augum guðs sem geri þær ráðvilltar og óöruggar. Sýslumaðurinn útvegar heldur ekki túlk fyrir fólk sem er að ganga í gegnum skilnað. Konurnar þurfa að útvega túlk sjálfar og borga fyrir túlkunina sem getur skapað fjárhagslegar hindranir fyrir skilnað kvenna og réttindagæslu þeirra við skilnað.

Menntun

Helstu niðurstöður umræðuhópanna

Meirihlutinn upplifði að þau nyttu þeirra forréttinda að geta menntað sig án að verða fyrir mismunun á grundvelli kyns. Konur með flóttamanna- eða innflytjendabakgrunn bentu hins vegar á hversu erfitt þær eiga oft með að halda áfram námi, m.a. vegna aldurs sem kemur í veg fyrir inngöngu í framhaldsskóla þar sem yngra fólk gengur fyrir.

Aðgangur að tungumálakennslu fannst þeim vera jafnréttismál. Hins vegar væru námskeiðin oftar en ekki (frekar) dýr og möguleikar til endurgreiðslu takmarkaðir. Þær ræddu einnig um að gæði íslenskukennslu mætti bæta og aðlaga að mismunandi getustigi til að mæta betur mismunandi þörfum nemenda. Af þessum sökum upplifa sumar/margar konur af erlendum uppruna skort á tækifærum og finnst þær festast í aðstæðum sem þær hafa takmarkaða stjórn á vegna skorts á menntun eða tækifærum til náms, þ.m.t. íslenskunáms, sem skapar óöryggi og grefur undir velferð þeirra.

Stjórnmalapátttaka

Helstu niðurstöður netkönnunar

Þegar spurt var hvort svarendur teldu að þau ættu fulltrúa í stjórnmalum þá svöruðu 50% neikvætt, 33% hlutlaust og 17% jákvætt.

Stjórnmalauræða um kvenréttindi: Meirihlutanum, eða 54%, finnst stjórnmalauræða um kvenréttindi vera nokkur á meðan 15% finnst hún frekar eða mjög takmörkuð og 38% finnst hún vera mikil til mjög mikil.

Stjórnmalauræða um réttindi hinsegin fólks: Alls 50% finnst hún vera nokkur, 21% finnst hún vera frekar eða mjög takmörkuð og 29% finnst hún mikil til mjög mikil.

Stjórnmalauræða um réttindi trans kvenna: Um 42% finnst hún vera nokkur, 43,5% finnst hún frekar eða mjög takmörkuð og 12% finnst hún mikil til mjög mikil. Þegar spurt er hversu jákvæð eða neikvæð umræðan er, finnst 6% hún vera jákvæð, 56% hlutlaus og 38% frekar til mjög neikvæð. Engum fannst umræðan mjög jákvæð þannig að á heildina litið fer hún frá því að vera frekar hlutlaus (56%) yfir frekar (31%) eða mjög (6%) neikvæð.

Stjórnmalauræða um réttindi kvenna af erlendum uppruna: Um 39,5% finnst hún frekar mikil, 46% frekar til mjög takmörkuð og 14,5% mikil til mjög mikil. Þegar spurt er hversu jákvæð eða neikvæð umræðan er finnst 46% hún vera nokkuð hlutlaus, 4% finnst hún jákvæð en engum finnst hún mjög jákvæð á meðan um 50% finnst hún vera frekar neikvæð til mjög neikvæð.

Stjórn mála umræða um réttindi fatlaðra kvenna og kvára: Um 35,5% finnst hún vera nokkur á meðan 60,5% finnst hún frekar takmörkuð til engin og 4% finnst hún mikil. Engum finnst hún mjög mikil. Þegar spurt er um hversu jákvæð eða neikvæð umræðan er þá eru um 48% sem finnst hún frekar hlutlaus, 39,5% finnst hún frekar (35,5%) til mjög (4%) neikvæð og 12,5% finnst hún jákvæð (10,5) til mjög jákvæð (2%).

Þegar kemur að **lýðræðislegri þátttöku** þá svara 65% því að þau fari á kjörstað og nýti sér kosningarétt sinn á meðan 8% gera það að jafnaði en ekki alltaf og 25% fara sjaldan eða aldrei.

Meirihlutinn, eða 87,5%, er á því að fjöldi kvenna í leiðtogastöðum í stjórn málum sé frekar eða mjög mikill á meðan 12,5% finnst að fleiri konur mættu vera í leiðtogastöðum.

Meirihluti, eða 91,5%, er frekar eða mjög hlynntur kvótum til að tryggja jafnt kynjahlutfall t.d. á Alþingi. 8% eru mjög eða frekar andsnúnir kvótum.

Beinar tilvitnanir í þátttakendur:

„On the topic of gender quotas, while they are a good idea in theory, in practice they can hinder an organization's ability to operate as it is not always possible to meet said gender quotas. It is important that every community have a voice in parliament, but quotas above a single individual that can serve as that voice can hinder operations. For this reason, guidelines that groups should attempt to fulfil but that are not as strictly enforced as quotas tend to be [better] overall.“

„I'm very happy with the women on government at the moment. They're doing a great job, even the ones I disagree with. Women make amazing politicians and deserve respect.“

Þegar spurt er um kvóta til að nota til að tryggja ákveðinn lágmarksfjölda fólks af erlendum uppruna af öllum kynjum eru um 40% frekar hlutlausir, 18,5% frekar til mjög neikvæðir og 41,5% frekar til mjög jákvæðir.

Helstu niðurstöður umræðuhópa

Einn þátttakandi sagði að það væri frekar nýlegt að sjá mikinn fjölda kvenna í stjórnámálum og leiðtogastöðum. Því miður væri hópurinn frekar einsleitur þar sem konur af erlendum uppruna, trans konur og kvár eru ekki mjög sýnilegar. Einnig eru sumir stjórnámálaflokkarnir mjög íhaldssamir og allar konur deila ekki sama gildismati. „Þrátt fyrir að hátt hlutfall kvenna í stjórnámálum sé jákvæð þróun lít ég frekar til þeirra gilda sem stjórnámálakonurnar hafa frekar en kyns þeirra. Hvert er erindið þeirra? Ef þeirra gildi fara ekki saman með mínum gildum þá kýs ég ekki konu bara til að kjósa konu.“

Konum af erlendum uppruna fannst þær ekki vera með fulltrúa í neinum flokki. „Innflytjendur koma til að vinna á Íslandi og vinna vanalega mun meira en Íslendingar“ sagði einn þátttakenda sem er íslensk. Annar þátttakandi af erlendum uppruna samsinnti og sagði að það hefði tekið hana 12 ár að komast á sama stað í tekjum og lífsgæðum og í heimalandinu.

„Fólki er oft ekki trúað þegar þau bera fram nauðgunarkæru og gerendum er nánast aldrei refsað af kerfinu, þegar fólk, börn og fullorðnir, reynir að komast undan heimilisofbeldi er þeim ekkert hjálpað jafnvel þótt þau hafi sannanir fyrir ofbeldinu og margt fleira en ég nenni ekki að skrifa það, kannski væri hægt að auglýsa þann ákærða á einhvern hátt svo að aðrir þolendur gætu staðfest kæruna.“

